

Shiba

Et informasjonshefte om Shiba

Utarbeidet av styret i Norsk Shibaklubb © 2010

Shiba

En ekte urhund

Shiba, tidligere kalt Shiba inu, er den minste av de nasjonale japanske rasene. Forfedrene til disse hundene innvandret til Japan fra Sørøst-Asia i forhistorisk tid. Skjelettfunn viser at hundene har vært uforandret i flere tusen år. I Japan har det i uminnelige tider eksistert hunder av spisshundtypen med stående ører og krøllet hale. I dag finnes seks forskjellige varianter (raser), som bare skiller seg fra hverandre i størrelse og farge. Japanerne kaller dem ved en felles benevnelse "Den japanske hunden". Den største varianten er Akita, de mellomstore er Kishu, Shikoku, Kai og Hokkaido, og den minste varianten er Shiba. Disse hundene ble i hjemlandet først og fremst brukt som jakt- og vakthunder. I fjellområdene var Shiba den mest vanlige av variantene. Den ble brukt til jakt på småvilt og fasan.

Med sin tette pels er det en hund som passer ypperlig for vårt klima, som ikke er ulikt det vi finner i fjellene i Japan. Pelsen er dobbel, med myk og tykk underull og noe striere dekkhår. Den røyter to perioder i året. Bortsett ifra under røyting, trengs det ikke noe pelsstell. Pelsstrukturen gjør at skitt og søle detter av når det tørker, og det er normalt ikke behov for å bade hunden.

Shibaen er meget livlig ute i skog og mark. Den er hurtig og smidig, utholdende og meget modig. Den trenger aktivisering for å få utløp for fysisk energi og for å få utfordret sin mentale kapasitet. Fortsatt kan den brukes til jakt, i Norge oftest hjorte- og elgjakt. Andre glimrende bruksområder er agility, sporøvelser og ettersøk. Å jobbe som godkjent ettersøkshund er midt i blinken for Shiba.

Innendørs er Shibaen rolig med et behagelig lynne. Den varsler når fremmede kommer, men ellers bjeffer den lite. Shiba er meget lojal overfor familie og venner, men enkelte hunder kan være reservert overfor fremmede. Det må ikke forveksles med skyhet, som er en alvorlig feil. De er bare ikke interessert i folk de ikke kjenner.

Som opprinnelig urhund har Shibaen meget sterkt og variert språk og tydelige signaler. Den er intelligent og lettlært, og har en rask oppfatningsevne. Men en person som ønsker total lydighet fra hunden sin, må ikke velge Shiba. Det blir ikke noe lykkelig samliv. Shibaeieren må like hundens selvstendige tenkning og vesen, forstå og respektere rasens natur. Erfaringer fra andre raser kan ikke uten videre brukes overfor en Shiba. Siden Shibaen har en meget stolt og selvstendig personlighet vil den ikke oppføre seg som en underdanig hund. Vi må heller ikke forvente det av den. Det betyr ikke at vi ikke må lede den. Har den ikke klart for seg hvem som er leder, vil den oppføre seg egenrådig. Den må behandles konsekvent og bestemt, men aldri kues. Shiba har liten toleranse for straff i forhold til de fleste andre raser, og kan ikke tvinges til lydighet. Blir den straffet, vil Shibaen føle seg krenket. Da vil den i hvert fall ikke samarbeide. Den glemmer det aldri, og kan miste tilliten til eieren. Heldigvis passer nyere metoder for hundetrening utmerket for Shiba: Bruk positiv belønning, tren inn god kontakt, vær tydelig i hva du vil, vær tålmodig og staere enn hunden. Klikkertrening er ideelt.

Shiba er en sunn hunderase med lite helseproblemer, og den lever gjerne i 14-15 år eller mer. Men også i denne rasen finnes det noen hunder med lidelser. Alvorligst av disse er allergi og kløe. Øreproblemer burde ikke vært noe problem hos hunder med stående ører. Men faktisk finnes det Shibaer som sliter med tilbakevendende ørebetennelser, og det kan tenkes at også dette har en allergisk bakgrunn. Skjelettlidelser i knær og hofter (patella luksasjon og hofteladdsdysplasi) finnes i rasen, men er ikke noe utbredt eller alvorlig problem.

Shibaens opprinnelse

Ainoene er Japans urbefolkning. Kulturen deres er fra ca 7000-8000 år f. Kr. Det er funnet omkring 300 skjeletter av hunder fra denne perioden. De fleste skjelettene er fra små og middels store hunder. Det er påvist forskjeller på kraniene til de japanske hundene sammenlignet med *Canis Familiaris Palustris*, som er den mest kjente hunden som er funnet i Europa fra yngre steinalder. Dette kan tyde på at hundene til ainoene ikke har samme opphav som de europeiske hundene.

Rundt 200 år f. Kr. kom mennesker av mongolsk avstamning til Japan. Dels fordrev de urbefolkningen, dels blandet de seg med dem. De hadde med seg hunder, som også blandet seg med urbefolkningens hunder. Hundene som ble resultat av denne blandingen, regnes som forfedre til de japanske nasjonalhundene. De ble brukt til jakt. Alle var av samme type, med stående ører og krøllet hale. Men hundenes størrelse og farge, samt hvilken jakt de ble brukt til, var forskjellig alt etter hvilket område i landet de kom fra. Seinere i historien skulle dette bli kriteriene for raseinndelingen i Shiba, Akita osv.

Japan lukket all kontakt med utlandet i 260 år, inntil USA med makt åpnet landets havner i 1854. Etter så lang isolasjon, lå Japan langt etter vesten i industriell utvikling. Japanerne ble utålmodige etter å skape et moderne samfunn. Alt nytt og vestlig ble lett høyt verdsatt, mens det som representerte den gamle kulturen ble sett på som umoderne og av lavere verdi. Det gjaldt også synet på de gamle, nasjonale hundetyperne. Nå kom en rekke fremmede hunderaser til landet. Disse ble populære og oppblandet med de nasjonale hundene, som dermed var truet med å forsvinne som egen type. I denne tiden ble de opprinnelige, gamle japanske hundene kun tatt vare på av jegere i de mest bortgjemte og utilgjengelige deler av landet.

I første del av det 20. århundre blomstret Japan opp industrielt og økonomisk. Etter hvert ønsket nå stadig flere japanere å ta vare på sine nasjonale skatter, deriblant de nasjonale hundene. Den japanske hunden ble på ny høyt verdsatt, og folk prøvde å redde restene av det som var igjen av de ekte hundene.

I 1920-årene ble dette arbeidet systematisert, og for første gang ble det brukt egne navn på de forskjellige variantene. Til da var hundene bare blitt kalt "inu", som betyr hund. De nye rasebetegnelse fikk navn etter de områdene i landet hvor hundene kom fra. Shiba er unntaket fra regelen. Navnet betyr kratt på japansk. Kanskje henviser det til den røde pelsfargen som ligner bladene i krattskogen om høsten. En annen forklaring på navnet er at i gamle dager ble alle små ting kalt shiba. Shibaene kom fra tre regioner, og de var kjent under regionale navn: Shinshu Shiba, Mino Shiba og Sanin Shiba.

I 1928 ble det startet en klubb for å bevare de japanske hundene. Fire år etter ble klubben anerkjent av myndighetene, og fikk navnet Nihon Ken Honzokai (Nippo), Regjeringen forstod hvor viktig dette arbeidet var, og hundene fikk status som nasjonalskatter. Etter dannelsen av Nippo, ble Shibaer hentet fra fjellområdene for å inngå i avlsarbeidet. Dermed ble Shibaer fra de forskjellige regionene blandet sammen til den moderne Shiba.

Da Japan kom med i 2. verdenskrig, ble matvaresituasjonen meget vanskelig, og det ble nesten umulig å holde hund. De fleste oppdrettere ble tvunget til å gi opp. Dette ødela meget av det som til da var bygget opp. Etter krigen herjet valpesyke og andre sykdommer, og mange hunder døde på grunn av manglende tilgang på vaksiner. Nippos arbeid lå nede til 1948. Mino Shiba og Sanin Shiba var da nesten utryddet, mens hundene fra Shinshuprovinsen klarte seg bedre. Disse ble brukt da arbeidet med å gjenoppbygge

rasen startet, og er derfor dominerende på den innflytelse de forskjellige linjene har hatt på den moderne Shiba.

De hundene som ble brukt til å bygge opp igjen rasen, ligger bak alle renrasede Shibaer i dag. Arvestoffet deres er, på godt og vondt, grunnlaget for rasens genetiske arv. Det ble innavlet mye etter krigen fordi det var så få virkelig gode hunder tilgjengelig. Innavl førte til de problemer vi fortsatt har i rasen, bl.a. manglende tenner og bittfeil. Etter hvert som det ble større tilgang på hunder av topp kvalitet, ble innavl stadig mindre benyttet, og blir nå frarådet. Dagens Shiba er av meget jevn kvalitet i sitt hjemland, og er nå den rasen som har flest nyregistreringer i Japan. På den årlige nasjonale Nippo-utstilling, deltar det bortimot tusen Shibaer.

Norges første Shiba het Amai Keki. Hun ble født i Sverige den 4. april 1987, og ble importert av Christen Lang ved kennel Enerhaugen i juli samme år. Kort tid etter tok også kennel Kleivane ved Tone Reidun og Kåre Langhelle inn en Shiba fra Sverige, og flere oppdrettere kom til. Rasen har vokst år for år, og er nå godt etablert i Norge med anslagsvis 500 Shibaer.

Shibaens personlighet

Nihon Ken Honzokai (Nippo) er den japanske raseklubben som ivaretar Den japanske hunden, herunder Shiba. Basisstandarden til Nippo beskriver Den japanske hundens natur, personlighet og temperament:

"Hunden skal ha karakterstyrke og verdighet og et godt lynne, og den skal framstå som naturlig. Den skal være alert og i stand til å bevege seg raskt med kvikke, spenstige steg".

Nippostandarden bruker tre begrep for å forklare de mentale egenskapene som en Shiba skal ha.:

KAN-I, som har med karakterstyrke og verdighet å gjøre

RYOSEI, som har med godt lynne å gjøre

SOBOKU, som har med det naturlig vakre å gjøre

KAN-I

Kan-i er viljestyrke og selvsikkerhet, kombinert med ro, stolthet og verdighet. *Kan-i* er også tapperhet og pigghet kombinert med lydighet, og mot uten dumdristighet. En hund med disse karakteregenskaper vil automatisk utstråle verdighet og mental styrke.

På japanske utstillinger står handleren *bak* hunden. Hvis man står ved siden av den, som på våre utstillinger, blir det ansett som at hunden trenger støtte. Og det er uforenlig med *kan-i*. På utstillingene i Japan blir hundene stilt ansikt til ansikt. En hund som har *kan-i*, vil stirre på rivalen sin uten at blikket viker. Den vil vanligvis holde halen stabilt i en krøllet eller sigdformet posisjon. Sterke følelser kan føre til lett sitring av halen. Men hvis halen faller mellom beina, viser det mangel på *kan-i*.

En hund som angriper en rival uten grunn, provoserer til kamp eller ikke lytter til eieren, kan nok være modig. Men slik oppførsel må ikke forveksles med *kan-i*.

RYOSEI

Ryosei innebærer godt lynne, med egenskaper som vennlighet, trofasthet og lydighet.

Hunden skal være intelligent og dyktig, pålitelig og lydhør, og vise hengivenhet og tillit til eieren. Hunden må være tøff fordi dette kan være nødvendig under jakt. På ordre om å angripe viltet, skal hunden adlyde øyeblikkelig og uten å vise frykt.

SOBOKU

Soboku har med *naturlighet* å gjøre, og omfatter naturlig væremåte og naturlig skjønnhet. *Soboku* fører til vennlighet og naturlig eleganse.

Den andre setningen i basisstandarden til Nippo fastslår: "Hunden skal være alert og i stand til å bevege seg raskt med lette, spenstige steg".

Dette sees bare hos en hund med topp fysisk kondisjon og en balansert kropp.

Hunden skal være oppmerksom på hva som foregår rundt den til enhver tid. Skarpe sanser er nødvendige fordi hundens overlevelse avhenger av dem. Som jakthund må Shibaen være selvstendig, med tillit til egne evner. Når det trengs, må den være modig, med raske og djerpe bevegelser.

En hund kan være så hyperårvåken at temperamentet blir nervøst. En slik hund blir opphisset over ingenting, eller viser feighet. Dette er en særdeles alvorlig feil i rasen. Det motsatte forholdet er sløvhet, treghet eller apati, som er like galt. Idealet for Den japanske hund er en mellomting mellom disse ytterpunktene. Shiba skal være passe pigg, rolig og stødig, ha pålitelige reaksjoner, og være i stand til å umiddelbart tilpasse sine handlinger til situasjonen - enten det er angrep, forsvar eller varsling.

For å kunne utnytte sine skarpe sanser i praksis, må Den japanske hunden være i stand til å bevege seg raskt og smidig:

”Den japanske hunden skal være stille som et tre og usynlig blant trærne, og så plutselig bevege seg hurtig som lynet for å fange byttet”.

Om rasestandarden

Nippo, Japans raseklubb, bruker en felles standard for alle de gamle, nasjonale rasene. Denne avviker bare på noen få områder hos de forskjellige rasene, så som farger og halens form. Shibaens personlighet er så grunnleggende at den beskrives i eget kapittel (se over).

FCI-standarden er bygget på Nippos standard. Den framhever at Shibaen skal være trofast, livlig og oppmerksom. Mankehøyde er 40 cm hos hannhunder og 37 cm hos tisper, + /- 1,5 cm, og godt kjønnspreg kreves. Øynene skal være relativt små, trekantede, mørk brune og skråstilte. Også ørene skal være relativt små, trekantede, en anelse framoverbøyd og stramt stående. Kinnene skal være velutviklede. Halen skal være høyt ansatt, kraftig, båret i en ringlet eller sigdformet bue over ryggen. Ringen skal være så vidt løs at man "kan se et egg" i åpningen (japansk beskrivelse). Pelsens hårlag er dobbel, med myk og tett underull og harde og rette dekkhår. Pelsen skal stå litt ut fra kroppen.

Pelsfarger:

Det er tre godkjente farger hos Shiba:

Rød

som skal være dypt appelsinrød, ikke beige eller brun.

Black and tan

og den sorte fargen skal skinne i brunt eller i grått, ikke i blått. Alle fargene må være tilstede og klart avgrenset

Sesam (viltfarget),

med en oransjerød eller en grå underpels, og sorte dekkhår. De sorte hårene skal være jevnt fordelt over hele kroppen unntatt på snuten, på forbeina opp til albuen og på bakbeina opp til hasen

Alle tre fargevariantene skal ha *Urajiro*.

Urajiro

Urajiro er betegnelsen på de kremhvite tegningene som står i kontrast til hundens øvrige pelsfarge, og som skiller rasen fra andre raser, for eksempel en rød finsk spets. Japanerne selv beskriver *urajiro* med dette bildet: Når hunden ligger ute med solen på sitt høyeste, vil alle de steder der solen ikke når hunden, være der den skal ha *urajiro*. *Urajiro* skal finnes på kinn, på siden av snuten, på halsen, på brystet, under buken, på innsiden av lårene og på undersiden av halen

Innimellom fødes det kremfargede Shibaer. Dette er ikke en godkjent farge i rasen, men kommer fra felles gener med de andre hundene som inngikk i betegnelsen "Den japanske hunden". Fargen er ønsket hos noen av de andre rasene. Kremfargede Shibaer kan ikke delta på utstilling eller brukes til avl, men er ellers fullverdige selskaps- og jakthunder.

Rød er dominant farge hos Shiba. For å få valper med andre farger, må genet for dette finnes hos begge foreldrene.

Norsk Shibaklubb

Rasen ivaretas i Norge av Norsk Shibaklubb.

Norsk Shibaklubb utgir 4 utgaver av medlemsbladet "Shib-A-Visa" pr år.

Medlemmene mottar dessuten 10 utgaver av NKKs tidsskrift "Hundesport" pr år.

Klubbens største arrangement er Shibaspecialen, som er lagt til pinsen hvert år. Den inngår i et felles opplegg med klubber for andre japanske raser, og består av mer enn utstillinger.

www.norskshibaklubb.net

I tillegg til mye informasjon om Shiba og om hund generelt, viser vi her våre unike klubb- og raseeffekter.

www.shibaliv.com/shibaregister

Det er også et landsomfattende register for rasen på internett, der målet er å få med samtlige Shibaer i landet med bilder og stamtavle.